

's-Hertogenbosch Orthenstraat 286-288

Kadastraal : 's-Hertogenbosch, G-4486	Bouwjaar : XIV
Eigenaar : Vimavo-Project bv	Architect :
Huidige functie : leegstaande winkel/woning	Oorspr. functie :
Verbouwingen : XV, XIX/XX en vroege XXI	
Archief :	

Beschrijving

Algemeen:

In oorsprong betreft het hier een vrijstaand steen pand dat omstreeks 1400 aan de westzijde van de Orthenstraat is gebouwd. Het pand stond net buiten de eerste stadsmuur en bevatte een houtskelet-constructie en was voorzien van een sporenkap met een steile helling. In de vijftiende eeuw is het pand voor het eerst verbouwd waarbij ondermeer nieuwe balklagen zijn aangebracht. Het pand heeft een klassiek 'Bossche' indeling van een voor- en achterhuis gescheiden door een brandmuur en omvat een kelder (met natuurstenen zuilen en consoles uit de eerste fase en de eerste verbouwingsfase) onder het achterhuis, een begane grond, een eerste verdieping en een zolder onder een met oranje verbeterde Hollandse pannen gedekt zadeldak met een wolfeinde aan de straatzijde. Tijdens een verbouwing aan het begin van de twintigste eeuw is de kap gewijzigd, de spanten zijn behouden en sporen zijn hergebruikt, en werd de steeg ter linkerzijde bij het pand getrokken (de steeg ter rechterzijde was al eerder deels bij het rechter buurpand getrokken), waardoor het pand deel uit ging maken van een gesloten gevelrij. Het binnenterrein werd in deze fase ook bebouwd. De kelder, die vanuit dit voormalige binnenterrein toegankelijk was, werd eveneens verbouwd (XIX/XX). De kruisribgewelven van alle vier de gewelfvlakken werden gesloopt ten behoeve van een nieuwe betonnen vloer die op hetzelfde niveau kwam te liggen als het vloerniveau in het voorhuis.

Voorgevel:

De voorgevel van het pand is een zwart geschilderde lijstgevel die aan het begin van de twintigste eeuw tot stand gekomen als vervanging van de veertiende-eeuwse (trap)gevel. In de gevel is de positie van de voormalige steeg ter linkerzijde nog duidelijk zichtbaar, dit deel ligt iets terug ten opzichte van de rest van de gevel. In dit deel bevindt zich de voordeur (ca. 1975) van het

pand met daarboven op de eerste verdieping een erkerraam met glas-in-lood lichten boven de schuivende onderramen. Rechts naast de voordeur is de gevel voorzien van een grote etalage in de pui (ca. 1975). Hierboven bevinden zich op de verdieping twee vensteropeningen onder een steens segmentboog. De vensters hebben geprofileerde kozijnen, een schuivend onderraam en een glas-in-lood bovenlicht. De gevel is afgesloten met een kroonlijst.

Linkerzijmuur:

De huidige linkerzijmuur is de voormalige rechterzijgevel van het linker buurpand. De oorspronkelijke linkerzijgevel is nog in het pand aanwezig. De voormalige gevel is gemetseld met groot formaat bakstenen die gedateerd kunnen worden in de veertiende eeuw. In de muur zijn dichtgezette sleuven ten behoeve van de voor-

De voorgevel.

malige houtskelet-constructie op zowel de begane grond als de verdieping zichtbaar. In een latere fase, vermoedelijk ten tijde van de verbreding van het pand (XIX/XX), zijn enkele doorbraken in de muur aangebracht.

Rechterzijmuur:

De rechterzijgevel van het pand bevat net als de oorspronkelijke linkerzijgevel veertiende-eeuws werk met daarin zowel op de begane grond als op de verdieping sleuven ten behoeve van de houtskelet-constructie. De aanwezigheid van een vijftiende-eeuws dichtgezet venster op de begane grond duidt nog op de aanwezigheid van een steeg ter rechterzijde van het pand.

Achtergevel:

De achtergevel is een ruim veertig centimeter dikke bakstenen muur die in verband staat met de beide voormalige zijgevels en dus ook uit de bouwtijd stamt. Op de begane grond bevindt zich een deur- en een vensteropening die zich echter niet onder de oorspronkelijke segmentbogen in de gevel bevinden. Op de eerste verdieping is een breed venster onder een twintigste-eeuwse vensteropening met segmentboog aanwezig. Aan de binnenzijde zijn op de muur sporen van een beschildering aangetroffen. Op de zolder zijn twee moderne vensteropeningen onder een lateiconstructie aanwezig. Boven het linker venster tekent zich een smalle segmentboog af. Op de zolder zijn in de achtergevel twee kaarsnissen aanwezig. Vermoedelijk was de gevel in de oorspronkelijke situatie getrapt.

Deel van de kapconstructie.

Interieur:

De indeling van het vaste voor- en achterhuis, gescheiden door een brandmuur is in het gehele pand aanwezig met dien verstande dat de muur op de begane grond voorzien is van een grote doorbraak. Van de oorspronkelijke houtskelet-constructie is in het huidige interieur niet veel meer zichtbaar. Een aantal moerbalken is in de vijftiende eeuw hergebruikt toen er nieuwe samengestelde balklagen werden aangebracht. Delen van deze vloeren en vloerconstructies zijn in de huidige situatie zichtbaar.

Zicht op rechterzijmuur met dichtgezette sleuven ten behoeve van de verdwenen muurstijlen op de eerste verdieping.

Redengevende omschrijving

Het pand aan de Orthenstraat heeft monumentale waarde vanwege de gevels, de bouwstijl, de bouwmassa en de situering. Het pand heeft bouw- en kunsthistorische betekenis vanwege de belangwekkende balklagen en kapconstructie, de aanwezigheid van een structurbepalende en historische kelder, de aanwezigheid van een historische interieurindeling en oorspronkelijke interieurelementen. De sociaal- en cultuurhistorische betekenis is groot, het pand is representatief voor de ontwikkeling van de stad 's-Hertogenbosch en heeft een belangrijke opdrachtgever, bouwheer en/of ontwerper.

Datum verkenning: 14 januari 2004
Fotografie: M. Bimmel en A.G. Oldenmenger
Veldwerk: M. Bimmel en A.G. Oldenmenger
Tekst rapportage: A.G. Oldenmenger